

Asia: VN/15007/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitysluonnoksessa toimeentulotuesta annetun lain muuttamiseksi ehdotetaan keliakiasta aiheutuvien ravintomenojen huomioimista perustoimeentulotuessa muina perusmenoina 25 eurolla kuukaudessa 16 vuotta täyttäneiden henkilöiden osalta. Esitysluonnoksen mukaan ehdotus asettaisi keliakiaa sairastavat taloudellisesti yhdenvertaisempaan asemaan sellaisten toimeentulotuen saajien kanssa, joille ei aiheudu sairaudesta johtuvia ylimääräisiä ravintomenoja. Tämän lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteisia muutoksia toimeentulotukilakiin.

Keliakia on pitkäaikainen sairaus, jonka hoitomuotona on gluteeniton ruokavalio. Hoitoon kuuluu tiettyjen ruokien, kuten vehnää, ruista ja ohjaa sisältävien tuotteiden välttäminen ja näiden tuotteiden korvaaminen gluteenittomilla vaihtoehdoilla. Nämä gluteenittomat tuotteet ovat keskimäärin kalliimpia kuin vastaavat gluteenia sisältävät tuotteet. Keliakian hoidosta johtuvien ylimääräisten ruokakustannusten korvaaminen on sinänsä yhdenvertaisuutta edistävää. Ylimääräisten ruokakustannusten korvaamisen tulisi lähtökohtaisesti perustua toteutuneisiin kustannuksiin.

Esityksen sivulla 16 mainitaan, että aiemmin vammaisetusjärjestelmän kautta maksetun ”Ruokavaliokorvauksen lakkauttamisen yhtenä syynä oli eri sairauksia sairastavien yhdenvertaisuus. Keliakian lisäksi on muitakin sairauksia, joissa ruokavalion noudattaminen tai ruoka-aineen välttäminen on hoitomuotona välttämätöntä.” Valtuutettu toteaaakin, että yhdenvertaisuutta tulee tarkastella sekä suhteessa henkilöihin, joille ei aiheudu keliakiasta ylimääräisiä ruokakustannuksia että muita sairauksia sairastaviin henkilöihin, joille aiheutuu tietyn ruokavalion noudattamisesta ylimääräisiä ravintokustannuksia. Yhdenvertaisuuden kannalta on olennaista, että jos ylimääräisistä ravintomenoista ja niiden huomioimisesta osana perustoimeentulotukea säädetään toimeentulotukilaisissa, ei säännöksen soveltamisalan tule rajautua vain yksittäisen diagnoosin perusteella vaan säännöksen tulisi koskea myös muita sairauksia. Diagnoosiperusteisuudesta irtautuminen ja yksilöllisten tarpeiden huomioiminen ylimääräisten ravintomenojen osalta edistäisi yhdenvertaisuuden toteutumista.

Valtuutettu esittääkin pohdittavaksi, että ylimääräisiä ravintomenoja koskeva toimeentulotukilain 7 b §:n 2 momentti ei olisi sidottu tiettyyn yksittäiseen diagnoosiin vaan se soveltuisi yhdenvertaisella tavalla muidenkin sairauksia kohdalla.

Björkberg Elli
Yhdenvertaisuusvaltuutettu